

Основи використання земельних ресурсів

Викладач: кандидат економічних наук, доцент Шишкін Віктор Олександрович

Кафедра: кафедра підприємництва, менеджменту організацій та логістики, VI корпус, ауд.415

E-mail: shishkin.vip@ukr.net

Телефон: (061) 289-41-15 (кафедра)

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Освітня програма, рівень вищої освіти		Підприємництво та комерційна логістика, Бакалавр					
Статус дисципліни		Нормативна					
Кредити ECTS	3	Навч. рік	2020-2021	Рік навчання	4,5	Тижні	14
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів¹	4	Лекційні заняття – 28 Практичні заняття – 14 Самостійна робота – 48			
Вид контролю	Екзамен						
Посилання на курс в Moodle			https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11557				
Консультації:			щовівторка, 10.00-12.00 або за домовленістю чи ел. поштою				

ОПИС КУРСУ

Метою викладання дисципліни є надання студентам необхідного обсягу знань про стан земельних ресурсів України; деградаційні процеси ґрунтового покриву та заходи їх мінімізації; принципи та методи організації моніторингу земельних ресурсів; організацію та охорони земель, для раціонального використання, що є фундаментальною основою для фахівця в галузі землеустрою та кадастру.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи використання земельних ресурсів» є ознайомлення студентів:

- з моніторингом довкілля як галуззю науки і природоохоронної діяльності;
- з земельними ресурсами України, їх станом та проблемами у сфері їх використання;
- з поняттями безпеки у сфері земельних ресурсів;
- з видами, причинами, факторами загроз земельним ресурсам та засобами їх подолання;
- з законодавчими та організаційно-технічними рішеннями щодо усунення загроз земельним ресурсам;
- з патологією ґрунтового профілю;
- з порушенням біоенергетичного режиму ґрунтів;
- з порушенням водного і хімічного режиму ґрунтів;
- з забрудненням та хімічним отруєнням ґрунтів;
- з державною політикою та системою заходів у сфері охорони земель;

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких результатів навчання (знання, уміння тощо) та компетентностей:

Знати:

- предмет та об'єкт дослідження;

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS)

- зміст усіх розділів курсу і мати достатньо повне уявлення про можливості застосування отриманих знань для рішення практичних питань, пов'язаних з охороною і раціональним використанням земель і ґрунтів у системі народного господарства України;
- земельний фонд України, кількісний і якісний стан земель та регіональні особливості, проблеми землекористування;
- ґрунтові деградації, їх чинники, наслідки та засоби профілактики деградацій;
- питання охорони земель в Україні і принципи державної політики у сфері охорони земель.

Вміти:

- визначати стан земельних ресурсів та причини їх деградації з виокремленням антропогенних імпактів;
- приймати рішення щодо профілактики ґрунтових деградацій;
- давати кількісну оцінку стану земельних ресурсів на основі існуючих шкал і методик;

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Лекційні матеріали українською мовою, презентації лекцій, інструктивно-методичні матеріали, плани практичних занять, методичні рекомендації до виконання самостійних та індивідуальних завдань, завдання для поточного та підсумкового контролю розміщені на платформі Moodle:

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11557>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи (тах 60 балів):

Поточний контроль передбачає такі **теоретичні** завдання:

- Усне опитування і обговорення проблемних питань навчальної дисципліни на основі навчальної та наукової літератури за тематикою дисципліни – **7 балів**.
Захід передбачає збір, систематизацію та аналіз фактичного матеріалу за тематикою навчальної дисципліни.
- Підготовка презентацій за вивченими теоретичними матеріалами з дисципліни – **7 балів**.
Захід передбачає виступ, презентацію й обговорення результатів дослідження навчального матеріалу за тематикою дисципліни.
- Контрольне тестування за пройденим матеріалом – **10 балів**.
- Контрольна робота за пройденим матеріалом – **8 балів**.

Поточний контроль передбачає такі **практичні** завдання:

- Написання есе за проблематикою навчальної дисципліни – **7 балів**.
Захід передбачає самостійне опрацювання проблемних питань в межах тематики навчальної дисципліни та підготування відповідних матеріалів у вигляді стислої доповіді з актуальної проблематики. Тема есе обирається студентом вільно за його бажанням в межах тематики навчальної дисципліни. Орієнтована тематика для есе презентована за посиланням <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11557> у розділі Індивідуальне завдання.
- Проведення та презентація власних наукових досліджень за тематикою дисципліни – **7 балів**.
Захід передбачає виступ, презентацію й обговорення результатів власного наукового дослідження за тематикою дисципліни.
- Розв'язування проблемних питань та вирішення практичних завдань з дисципліни – **8 балів**.
- Підготовка та презентація власного проекту створення та розвитку сучасної організації – **8 балів**.
Захід передбачає розробку проекту розвитку власної перспективної організації із використанням методик дерева цілей та mind mapping та презентація проекту у вигляді організаційної схеми.

Підсумкові контрольні заходи (max 40 балів):

Теоретичний підсумковий контроль:

- тестові завдання за вивченим матеріалом (проводиться онлайн на платформі Moodle) – **10 балів.**

Захід передбачає контрольне тестування за результатами вивчення матеріалу.

- усна відповідь на екзаменаційні питання з дисципліни (проводиться згідно розкладу екзаменаційної сесії або онлайн на платформі Moodle) – **15 балів.**

Захід передбачає розгорнуту відповідь на два питання з дисципліни. Перелік питань див. на сторінці курсу у Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11557>

Підсумкове практичне завдання:

- Вирішення практичного спеціалізованого комплексного завдання (кейсу) з дисципліни (проводиться згідно розкладу екзаменаційної сесії або онлайн на платформі Moodle) – **15 балів.**

Захід передбачає вирішення контрольного ситуативного кейсового завдання у письмовій формі із проведенням необхідних розрахунків, наданням ґрунтовних висновків та рекомендацій із вирішення проблемної ситуації.

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовий модуль 1 (розділ 1)	Вид теоретичного завдання: усне опитування і обговорення проблемних питань	тиждень 2	3,5
	Вид практичного завдання: написання есе за проблематикою навчальної дисципліни	тиждень 4	3,5
Змістовий модуль 2 (розділ 2)	Вид теоретичного завдання: усне опитування і обговорення проблемних питань	тиждень 6	3,5
	Вид практичного завдання: написання есе за проблематикою навчальної дисципліни	тиждень 8	3,5
Змістовий модуль 3 (розділ 3)	Вид теоретичного завдання: підготовка презентацій за вивченими теоретичними матеріалами	тиждень 8	3,5
	Вид практичного завдання: проведення та презентація власних наукових досліджень	тиждень 10	3,5
Змістовий модуль 4 (розділ 4)	Вид теоретичного завдання: підготовка презентацій за вивченими теоретичними матеріалами	тиждень 12	3,5
	Вид практичного завдання: проведення та презентація власних наукових досліджень	тиждень 14	3,5
Підсумковий контроль (max 40%)			
Підсумкове теоретичне завдання: тести в Moodle та усна відповідь на екзаменаційні питання		екзаменаційна сесія	25
Підсумкове практичне завдання: вирішення практичного спеціалізованого комплексного завдання (кейсу)		екзаменаційна сесія	15
Разом			100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольний захід	Кількість балів
Змістовий модуль 1			
Тиждень 1 Лекція 1	<i>Земельні ресурси України та їх безпека</i>	-	-
Тиждень 2 Лекція 2	<i>Ґрунтові деградації, їх чинники, наслідки та профілактика</i>	-	-
Тиждень 2 Практичне заняття 1	<i>Ґрунтові деградації, їх чинники, наслідки та профілактика</i>	Вид теоретичного завдання: усне опитування і обговорення наступних проблемних питань: Патологія ґрунтового профілю та генетичних горизонтів: водна ерозія та заходи боротьби з нею (водна ерозія та її підтипи, осередки ерозії та причини їх виникнення і розвитку, умови прояву ерозії, наслідки водної ерозії, заходи боротьби з водною ерозією); вітрова ерозія та заходи боротьби з нею (дефляція, чинники та умови розвитку дефляції ґрунтів, наслідки вітрової ерозії, заходи боротьби з дефляцією); іригаційна ерозія; пасовищна ерозія; переушільнення ґрунтів. Порушення біоенергетичного режиму ґрунтів: дефлорація, деґуміфікація, ґрунтовтома, токсикоз, виснаження ґрунтів їх чинники та заходи боротьби з цими явищами	3,5
		Вид практичного завдання: написання есе за проблематикою навчальної дисципліни.	3,5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЗВА ФАКУЛЬТЕТУ
Силабус навчальної дисципліни

		Орієнтовні теми есе: Забруднення та хімічне отруєння ґрунтів: забруднення ґрунтів важкими металами, агрохімікатами, радіонуклідами, під час розвідки і видобутку корисних копалин тощо та заходи боротьби з цими явищами.	
Змістовий модуль 2			
Тиждень 3 Лекція 3	<i>Моніторинг земель.</i>	-	-
Тиждень 4 Лекція 4	<i>Моніторинг стану ґрунтів.</i>	-	-
Тиждень 4 Практичне заняття 2	<i>Моніторинг стану ґрунтів.</i>	Вид теоретичного завдання: усне опитування і обговорення наступних проблемних питань: Ґрунтовий моніторинг. Техніко-економічне обґрунтування ґрунтового моніторингу. Моніторинг стану ґрунтів. Моніторинг хімічно забруднених ґрунтів. Основні принципи спостережень за рівнем хімічного забруднення ґрунту. Основні завдання та види спостережень. Принцип розміщення точок відбору проб.	3,5
		Вид практичного завдання: написання есе за проблематикою навчальної дисципліни. Орієнтовні теми есе: Моніторинг ґрунтів забруднених 90-х роках XX сторіччя та форми її прояву.	3,5
Змістовий модуль 3			
Тиждень 5 Лекція 5	<i>Об'єкти охорони земель</i>	-	-
Тиждень 6 Лекція 6	<i>Суб'єкти охорони земель</i>	-	-
Тиждень 6 Практичне заняття 3	<i>Суб'єкти охорони земель</i>	Вид теоретичного завдання: підготовка презентацій за вивченими теоретичними матеріалами. Орієнтований план презентації: Державна політика та система заходів у сфері охорони земель. Нормативно-правова база охорони земель. Природно-сільськогосподарське, еколого-економічне, протиерозійне та інші види районування (зонування)	3,5

		земель. Стандартизація і нормування у сфері використання і охорони земель. Охорона земель при здійсненні господарської діяльності. Рекультивація і консервація земель. Стимулювання впровадження заходів щодо використання та охорони земель і підвищення родючості ґрунтів. Державний контроль за використанням та охороною земель.	3,5
		Вид практичного завдання: проведення та презентація власних наукових досліджень. Орієнтована тематика дослідження: Міжнародно-правові вимоги щодо охорони земель.	

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

Основні джерела:

1. Аніщенко В.О. Моніторинг і охорона земель /В.О. Аніщенко, В.О. Боровий. – Навч. посібн. – Чернігів, 2006. – 208 с.
2. Балюк С.А., Медведєв В.В., Тараріко О.Г., Греков В.О., Балаєв А.Д.: Національна доповідь «Про стан родючості ґрунтів України» // – К. - 2010. – 111 с.
3. Варламов А. А., Захарова С. Н. Моніторинг земель. / А. А. Варламов, С. Н. Захарова. – Учеб. пос. М. : ГУЗ, 2000. – 156 с.
4. Веремеєнко С.І. /Охорона ґрунтів та відновлення їх родючості/С.І. Веремеєнко. – Навч. посібн. – Рівне, 2012. – 219 с.
5. Веремеєнко С.І. Моніторинг земель /С.І. Веремеєнко, С.С.Трушева. – Навч. посібн. – Рівне, 2010. – 227с.

Додаткова:

1. Закон України «Про охорону земель»: Прийнятий 19.06.2003 № 962-IV // Офіційний вісник України від 01.08.2003. – № 29. - стор. 9. – Ст. 1431. – код акту 25799/2003.
2. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо збереження родючості ґрунтів»: Прийнятий Верховною Радою України 04.06.2009 № 1443-VI // Офіційний вісник України від 09.11.2009 № 84.
3. Земельний кодекс України: Прийнятий Верховною Радою України 25.10.2001 № 2768-III // Офіційний вісник України від 30.11.2001 № 46.
4. Конституція України: Прийнята 28 червня 1996 № 254к/96-ВР // Офіційний вісник України. – 2010. - № 72/1
5. Козловський Б. І. Наукові основи моніторингу осушених земель / Б. І. Козловський. – Львів: Місіонер, 1995. – 189 с.

6. Польшина С. М. Меліорація ґрунтів : навч. посіб. / С. М. Польшина – Частина 1. – Чернівці : Рута, 2002. – 75 с.
7. Польшина С. М. Меліорація ґрунтів : навч. посіб. / С. М. Польшина – Частина 2. – Чернівці : Рута, 2003. – 79 с.
8. Созінов О. О. Методика суцільного ґрунтово-агрохімічного моніторингу сільськогосподарських угідь України / О. О. Созінов, Б. С. Прістер – К. : ТОВ ЦЗРУ, 2004. –101 с.Саблук П.Т., Месель В.Я. Посібник по реформуванню сільськогосподарських та переробних підприємств. –К.: ІАЕ, 2000. – 660 с.

Інформаційні ресурси:

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (Дата звернення: 20.08.2020)
2. Кабінет Міністрів України. Урядовий портал. URL: [http:// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua) (Дата звернення: 20.08.2020)
3. Міністерство освіти і науки України. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua> (Дата звернення: 20.08.2020)
4. Модуль аналітики офіційного сайту «Prozorro», публічні закупівлі. URL: <http://bi.prozorro.org>. (дата звернення: 19.08.2020).

РЕГУЛЯЦІЇ І ПОЛІТИКИ КУРСУ²

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування усіх занять є обов'язковим. У разі, якщо студенти за певних обставин не змогли бути присутніми на лекційних або практичних заняттях, відпрацювання пропущених занять відбувається наступним чином:

- лекційні заняття – студент має презентувати конспект лекції, підготовлений та опрацьований за матеріалами теми пропущеного заняття, які представлені на сторінці курсу в системі Moodle впродовж тижня, що слідує після пропущеного заняття;
- практичні заняття – студент має презентувати виконане самостійно відповідне практичне завдання під час консультації за розкладом консультацій викладача.

В окремих випадках дозволяється відпрацювання пропущених лекційних та практичних занять способом виконання практичних завдань або складання тестів з дисципліни, розміщених в системі Moodle.

Політика академічної доброчесності

Під час виконання теоретичних та практичних контрольних завдань, наприклад: написання есе, тез та доповідей, студенти мають дотримуватися принципів академічної доброчесності. Подані до перевірки есе, тези та доповіді проходять перевірку на запозичення у тексті засобами сервісу перевірки на плагіат Unicheck. Відповідальність за зміст та оригінальність наукових творів, науковий рівень та точність наведених відомостей, а також за те, що в матеріалах не міститься інформація з обмеженим доступом, несуть автори-студенти.

Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Самостійно перевірити свою роботи на наявність запозичень студенти можуть за посиланням: <https://text.ru/antiplagiat>.

При використанні у науковому дослідженні цитат, думок та поглядів вчених та практиків тощо, студентами повинні бути надані посилання на першоджерело. Із прикладами оформлення цитувань можна ознайомитися за посиланням: <https://management-journal.org.ua/downloads/dstu.pdf>.

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Під час занять користуватися мобільними телефонами, ноутбуками, планшетами та іншими персональними гаджетами можна за умови їхнього використання в якості інструменту джерела інформації при усному обговоренні проблемних питань та ситуацій за тематикою дисципліни або з метою презентації за вивченими теоретичними матеріалами та власних наукових досліджень.

Комунікація

Комунікація викладача зі студентами здійснюється електронною поштою: pawliuktetiana@gmail.com або через Moodle (форум курсу, приватні повідомлення).

Викладач відповідатиме на письмові запити студентів впродовж двох днів з моменту надходження запиту. Ввічливість, етикет ділового листування, зазначення імені, прізвища та академічної групи студента є формальними вимогами до оформлення письмових запитів студентів. Анонімні звернення викладачем не розглядаються. Анонімними зверненнями вважаються письмові звернення студентів електронною поштою без зазначення імен та прізвищ студентів та електронних акаунтів, що не ідентифікуються. Звернення, надіслані у нічний час (з 22.00 до 6.00),

² Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів тощо. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЗВА ФАКУЛЬТЕТУ
Силабус навчальної дисципліни

викладачем не розглядаються. Викладач має право не відповідати на письмові запити студентів, оформлені неналежним чином.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2020-2021 рр.

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2020-2021 н. р. (посилання на сторінку сайту ЗНУ)

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методiku проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycyfw9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна
- для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvasik54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocnu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>